

Beslut: 2006-11-13

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 17 maj 2006

Saken

Återkrav av studiemedel på grund av
minskad studieomfattning

Nämndens beslut

Nämnden upphäver CSN:s beslut om återkrav.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte hos CSN om studiemedel för heltidsstudier på gymnasial vuxenutbildning vid Vuxenutbildningen i A-stad under perioden den 16 januari 2006 – den 26 mars 2006 (200 poäng).

CSN beviljade den 23 januari 2006 NN studiemedel för heltidsstudier under veckorna 3-12 år 2006 (10 veckor) för den sökta utbildningen.

Den 26 april 2006 underrättade CSN NN om att skolan hade rapporterat att NN studerade 200 poäng under perioden den 11 januari 2006 – den 2 juni 2006, vilket endast berättigade till studiemedel för 50 procent av heltidsstudier. CSN angav vidare att om inga nya uppgifter kom in i ärendet skulle CSN besluta i enlighet med skolans uppgifter.

NN svarade inte på denna förfrågan.

CSN beslutade den 17 maj 2006 att ändra beslutet om studiemedel till att avse deltidstudier motsvarande 50 procent av heltidsstudier under perioden den 16 januari 2006 – den 24 mars 2006. CSN beslutade samma dag att återkräva 8 730 kronor som var cirka hälften av det studiemedel som betalats ut till NN den 31 januari 2006 och den 24 februari 2006.

NN överklagade CSN:s beslut den 20 juni 2006 och anförde bl.a. följande. NN vill att beslutet ändras på så sätt att NN ska slippa betala tillbaka något studiemedel alternativt att NN endast ska betala tillbaka studiemedel för tre veckor eftersom NN

var klar med sina kurser under vecka 15. Om NN skulle bli återbetalningsskyldig bör återbetalningen endast avse tre veckor. NN uppger att anledningen till att NN blev försenad med sina studier var ett dödsfall inom familjen.

CSN överlämnade ärendet den 4 juli 2006 och anförde bl.a. följande i ett yttrande. CSN har varit i kontakt med skolan och det har därvid framkommit att NN studerade även under april och maj 2006. Den 2 juni 2006 sattes betyg och den 9 juni 2006 rapporterades detta till CSN. NN har beviljats studiemedel för tio veckor eftersom NN själv endast ansökt om studiemedel till och med den 24 mars 2006. NN har haft rätt till studiemedel för halvtidsstudier under 20 veckor om NN själv hade ansökt om det. Om den studerande önskar ytterligare studiemedel för en pågående period ska ett sådant önskemål anmälas till CSN. NN har inte kommit in med någon sådan ändring under den pågående studieperioden och CSN anser därför att överklagandet bör avslås.

NN har beretts tillfälle att komma in med synpunkter på CSN:s yttrande men har inte hörts av.

Överklagandenämnden begärde den 9 oktober 2006 ett yttrande från CSN avseende utrymmet för s.k. oäkta kvittning vid ändring av studietakt och studieperiod.

CSN har i ett yttrande den 26 oktober 2006 bl.a. anfört följande. I det aktuella ärendet är det ostridigt att NN under vårterminen 2006 läst 200 poäng och att NN skulle ha haft rätt till hela det studiestöd som NN fått utbetalat till sig om NN hade ansökt om studiestödet under pågående studieperiod. NN har inte ansökt om fortsatta studiemedel efter vecka 12 och eftersom det av 3 kap. 29 § studiestödslagen framgår att studiemedel beviljas efter ansökan är det CSN:s uppfattning att CSN inte kan bevilja vare sig studiebidrag eller studielån utan en sådan ansökan. Något utrymme för kvittning av veckor som NN har fått mot sådana som NN läst utan att söka studiestöd för, finns därför inte enligt CSN:s mening. CSN kan se NN:s överklagande som en ansökan om fortsatta studiemedel, men då studiemedel enligt 3 kap. 37 § studiestödsförordningen endast får beviljas för högst fyra kalenderveckor före den kalendervecka då ansökan kom in till CSN kan CSN endast bevilja NN studiestöd för de studier NN bedrivit mellan den 23 april 2006 och den 2 juni 2006.

Vuxenutbildningen i A-stad har uppgett att NN läste på distans och att skolan automatiskt förlänger kurstiden om en sådan studerande inte blir klar i tid. Mot denna bakgrund och med beaktande av att CSN betalade ut studiestödet till NN den 31 januari och den 24 februari 2006 kan det finnas anledning att pröva frågan om NN mottagit studiestödet i god tro. Om överklagandenämnden skulle finna att NN studerat på heltid vid tidpunkterna för studiemedelsutbetalningarna tillstyrker CSN att återkravet upphävs.

NN har beretts tillfälle att komma in med synpunkter på CSN:s yttrande men inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 29 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel beviljas efter ansökan. En studerande får begränsa sin ansökan till att avse endast studiebidrag.

Av 5 kap. 1 § samma lag framgår att om någon genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att studiehjälp eller studiemedel lämnats felaktigt eller med för högt belopp, skall det som betalats ut för mycket krävas tillbaka. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått studiestöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta. Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning helt eller delvis efterges.

Av 3 kap. 35 § studiestödsförordningen (2000:655) framgår att den studerandes rätt till studiemedel skall omprövas, när ändrade förhållanden föranleder det. I fråga om tid för vilken den studerande har fått studiemedel finns vissa bestämmelser om ändring till den studerandes nackdel i 5 kap. studiestödslagen (1999:1395). I övrigt får i sådant fall ändring till den studerandes nackdel ske bara om följande två villkor är uppfyllda.

1. Beslutet om ändring meddelas före utgången av den tidsperiod som de utbetalda studiemedlen hänför sig till.
2. Ändringen kan verkställas genom avdrag på studiemedel som betalas ut senare under samma tidsperiod.

Av 3 kap. 37 § studiestödsförordningen framgår att studiemedel får beviljas för högst ett år i sänder och för högst fyra kalenderveckor före den kalendervecka då ansökan kom in till CSN. Nämnden får meddela närmare föreskrifter om detta.

Nämndens bedömning

Det är i ärendet ostridigt att NN hade haft rätt till det studiemedelsbelopp som återkrävts om NN hade ansökt om studiemedel för deltidsstudier under hela sin studieperiod eller anmält ändrad studieomfattning senast den 24 mars 2006. NN har emellertid inte gjort någon sådan ansökan eller anmälan, utan istället begärt den ändrade beviljningen kvittningsvis i samband med överklagandet av återkravsbeslutet. Då kvittningsyrkandet avser andra veckor än den tidigare beviljningen, får det anses vara fråga om en så kallad oäkta kvittning.

Att olika former av kvittning är tillåten framgår bl.a. av reglerna i 3 kap. 35 § studiestödsförordningen. Nämnden har dessutom i ett flertal tidigare ärenden sett exempel på att CSN, ofta utan att den studerande kontaktas, ändrar beviljning av studiemedel i samband med att läroanstalten rapporterar förändringar i studietid eller studietakt. I enlighet med denna handläggningspraxis hade det inte varit förvånande om CSN hade ändrat beviljningen från tio veckor heltidsstudier till 20 veckor halvtidsstudier. CSN:s underrättelse den 26 april 2006 kan för övrigt läsas just på detta sätt.

Enligt nämndens mening finns ett visst utrymme för utökad beviljning genom kvittning i ett återkravsärende. Sådana förutsättningar får anses föreligga i detta fall. Då NN

således inte fått mer studiemedel än NN varit berättigad till föreligger inte förutsättningar för återkrav.

Mats Törnered

Anita Enocksson

Beslutet har fattats av Bertil Ekholm, ordförande i nämnden, Charlotte Waas, vice ordförande, Mats Törnered, direktör, samt ledamöterna Margareta Lindhagen, Ulrika Lindmark, Fredrik Pettersson, Christian Sjöstrand och Margareta Söderström.

Föredragande: Anita Enocksson

Kopia till CSN:s rättsenhet
CSN